

F. Schubert

FRANZ

Del. 1827 by J. Müller

SCHUBERT WINTERREISE

ZOLTÁN MEGYESI & BALÁZS FÜLEI

Allegretto

1. Ein. Göl. /: Erstes und zweites Stück /
in G. Müller.

Voice

Piano

The musical score is written on three systems. The first system shows the vocal line and piano accompaniment. The second system continues the piano accompaniment with the lyrics 'Der erste Schnee hat mich schon kühnlich'. The third system continues the piano accompaniment with the lyrics 'Ich hab' es nicht anders gesehn, als wenn ich stürzte'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like 'crescendo'.

WINTERREISE, D 911

Franz Schubert (1797-1828)

1	Gute Nacht	5:31
2	Die Wetterfahne	1:52
3	Gefrorne Tränen	2:32
4	Erstarrung	2:26
5	Der Lindenbaum	4:06
6	Die Post	2:19
7	Wasserflut	3:39
8	Auf dem Flusse	3:21
9	Rückblick	2:09
10	Der greise Kopf	2:52
11	Die Krähe	2:01
12	Letzte Hoffnung	2:29
13	Im Dorfe	2:51
14	Der stürmische Morgen	0:48
15	Täuschung	1:38
16	Der Wegweiser	4:36
17	Das Wirtshaus	3:52
18	Irrlicht	2:28
19	Rast	3:07
20	Die Nebensonnen	2:29
21	Frühlingstraum	3:50
22	Einsamkeit	2:36
23	Mut	1:24
24	Der Leiermann	3:22

Total time: 68:18

Zoltán Megyesi - tenor
Balázs Fülei - piano

Sponsored by

Recording producer & editor: Péter Aczél

Balance engineer: Dénes Rédly

Recorded on 17-18 September, 2022 at Rottenbiller Studio.

Cover and work photo: László Mudra

Design & prepress: Gergely Szabadi

Liner notes: Balázs Fülei

Booklet editor: Katalin Fittler

English translation: Richard Robinson

Production manager: Mónika Markó

Label manager: Gréta Molnár

©2023 Fotexnet Kft.

Catalogue No.: HCD 32883

Made in EU

Parting and Approaching

Schubert's song cycle *Winterreise* (A Winter Journey) is indisputably a pinnacle of the European song repertoire, a particularly deep and heart-rending work. Many outstanding recordings of it are available, and it is programmed in concerts relatively frequently. This recording differs from those generally commercially available: the songs are recorded not in the customary order, as in the published editions of the music, but as Wilhelm Müller published the poems. The reasons for this decision can be found in the circumstances of the genesis of this song cycle.

Schubert, who was working on the proofs even on his deathbed, set twelve of the songs in February 1827: he had encountered the poems in the 1823 pocket book of the journal *Urania*. Schubert believed these twelve songs (in our recording, songs 1–5, 7–9, 18–19, and 21–22) to be the entire cycle: this is shown by the note “Fine” [i.e. The End] after the first twelve songs in the manuscript. The summer of that same year, Schubert came into possession of Müller's volume, published in 1824, which contained all twenty-four songs. Müller's volume (which he dedicated to the master of German lieder, Carl Maria von Weber) is a representative summary of his art, a carefully selected compilation. We can be certain that the order of the poems of *Winterreise* there is the result of deliberate decision.

When Schubert found a further twelve poems, almost immediately he started to set them to music. The new songs were ready in October, and he designated them “Fortsetzung”, in other words, a continuation. The order of the songs here is dictated more by practical than by artistic criteria: those omitted from the earlier songs (the first being song 6, “Die Post”) Schubert composed in succession: he changed the order only of songs 20 (“Die Nebensonnen”) and 23 (“Mut”).

All printed musical editions, and most recordings and concert performances, retain this order (which is actually the result of *chance*). Müller's order is heard far less frequently. It is important to note that no single ordering is "correct" – in Schubert's day, the notion of a work of art as a sacred and inviolable whole was yet to form. It was quite customary to perform movements from symphonies or string quartets independently, in the case of operas to insert an aria from another work, or to improvise variations to a given work. For us, this ordering put things in a new light, and also brought a slightly different interpretation. The main difference is that with this, the customary pause after the first twelve songs (as a completed unit) now disappears, and instead of two smaller units the song cycle is forged into one single arc. The placing of some songs in a different position gives them a different emphasis, and thus a different interpretation. Although it does not reveal a short story in song (such as *Die schöne Müllerin*), the story is far more logical, and the characteristic fragmentariness disappears. We believe that this "original" order (which of course will be unusual to those who know the cycle well) intensifies the dramatic power of the songs. The tonic keys of the songs also lend credence to this order.

We have taken care with the singing of the text too: Schubert probably knew the poems to be set without the book, as a result of which there are many minor discrepancies between Müller's texts and those actually set to music. We cannot know which of the changes were deliberate decisions on Schubert's part, and which were simple errors. Since these textual changes have, over time, become one with the songs, it would be unnecessarily pedantic to correct them. However, in some cases, where it interferes with understanding or where Schubert mistakes the rhyme, we have returned to Müller's original text.

Zoltán Megyesi & Balázs Fülei

Zoltán Megyesi was born in 1975 in Szeged. He studied singing in his home town and later in the Liszt Academy of Music, Budapest. Simultaneously with his studies in music, he obtained a doctorate in mathematics.

His concert repertoire includes sacred works by J. S. Bach, Händel, Haydn, Mozart, Rossini, and song cycles by Schubert, Schumann, and Britten. In addition to Hungary, he has performed in most countries in Europe, and in the USA, Japan, and the Republic of Korea. His first important concert with a large orchestra was in 2005: the Bach Mass in B minor in the Great Hall of the Budapest Music Academy, with the Hungarian Radio Choir and Orchestra, conducted by György Vashegyi. He is a frequent soloist in concerts of the Purcell Choir and the Orfeo Orchestra, and is a regular guest performer at the oratorio concerts of almost all Hungarian ensembles. Thus, he has sung several times under the baton of Ádám Fischer, Helmuth Rilling, and Nicholas McGegan.

He won a prize at the 2003 Mária Gyrkovics Singing Competition, in 2007 at the singing competition advertised in Verona for roles in Monteverdi's opera *Orfeo*, and in 2011 in the Sacred Music International Singing Competition held in Rome. He was a member of the Opera Studio of the Hungarian State Opera

House from 2005 to 2007. His first operatic role to win significant critical acclaim was Ferrando in *Così fan tutte* premiered in the Mozart Marathon as part the Budapest Spring Festival in 2006. Other roles he has taken are: Count Almaviva (Rossini: *The Barber of Seville*), Orpheus (Haydn: Orpheus and Euridice), Pylades (Gluck: *Iphigénie en Tauride*), and he also won considerable acclaim as Don Ottavio in Mozart's *Don Giovanni*, conducted and directed by Iván Fischer in Budapest and New York, and in 2022 in Vivaldi's *Farnace* he played the title role in the unique Baroque theatre in Český Krumlov. He has featured on nearly twenty CD recordings.

Pianist **Balázs Fülei** holds the Liszt Ferenc Prize, the Artisjus Prize and the Junior Prima Prize. His repertoire includes over thirty piano concertos, including all the concertos of Beethoven, Liszt, Brahms, and Bartók. He is an associate professor and head of department at the Liszt Academy of Music, Budapest, and gives masterclasses worldwide. He is the founder and artistic director of the Echo Summer Academy, which is held annually in the Károlyi Mansion in Fehérvársurgó.

He joined the international music circuit early on: in 2005 he won the Arcangelo Speranza International Piano Competition in Taranto, and garnered prizes from Milan, Cagliari, and Moscow. He was twice selected by The International Holland Music Sessions as the soloist for New Masters On Tour.

Important stages in his professional life are the Great Hall in the Budapest Music Academy, the Budapest Palace of Arts, the Vienna Konzerthaus, the Amsterdam Concertgebouw, the Kioi Hall in Tokyo, the Tchaikovsky Conservatoire in Moscow, and the Carnegie Hall in New York, where he debuted as a soloist in 2008. He has collaborated with the most important symphony orchestras in Hungary and abroad, and he has performed in almost every country in Europe, in Israel, the United States, Australia, Japan, China, and Vietnam.

He regularly gives concerts with the Auer Trio, and is a frequent partner with the Kodály Quartet, with whom he has toured in India. He was a soloist in the Camerata Bern, one of the world's leading ensembles. He programmes his concerts and recordings according to special themes, and runs his own show on Bartók Radio, entitled Kvartett (Quartet).

In 2020 Balázs Fülei received the title 'Steinway Artist' from Steinway & Sons piano manufacturers, a title he shares with world-famous artists such as Daniel Barenboim, Grigory Sokolov, Evgeny Kissin, and Martha Argerich.

Balázs Fülei's album *Christmas with Franz Liszt* won the 42nd International Recording Grand Prix of the Liszt Ferenc Society.

Távolodás és közeledés

Schubert: *Winterreise* (Téli utazás) című dalciklusa vitathatatlanul az európai dalirodalom csúcsa, különlegesen mély és megrázó alkotás. Rengeteg kiváló kiadásban elérhető, és koncerttermek műsorán is viszonylag gyakran hallható. Felvételünk eltér a kereskedelemben általánosan kapható előadásoktól: a dalokat nem a kottakiadás szerinti szokásos sorrendben vettük fel, hanem úgy, ahogyan a verseket Wilhelm Müller megjelentette. Azt pedig, hogy miért döntöttünk így, a dalciklus keletkezésének körülményei magyarázzák.

Schubert – aki még halálos ágyán is dolgozott a korrektúrában – a dalok közül tizenkettőt 1827 februárjában zenésített meg: a versekkel az Urania című újság 1823-as zsebkönyvében találkozott. Schubert úgy hitte, hogy ez a tizenkét dal (felvételünk sorrendje szerint az 1-5., 7-9., 18-19., 21-22. dalok) a teljes ciklus: ezt igazolja az első tizenkét dal után a kéziratban található „Fine” – azaz „Vége” – bejegyzés. Ugyanennek az évnek a nyarán került Schubert kezébe Müller 1824-ben kiadott kötete, amely már mind a huszonnégy dalt tartalmazta. Müller kötete (amelyet a német dal mesterének, Carl Maria von Webernek ajánlott) művészetének reprezentatív összefoglalója, egy gondosan összeállított kiadvány. Biztosak lehetünk benne, hogy a Téli utazás verseinek ottani sorrendje tudatos döntés eredménye.

Rátalálva a további tizenkét versre, Schubert szinte azonnal nekikezdett a megzenésítésnek. Októberben készültek el az újabb dalok, amelyeket *Fortsetzung*nak, azaz folytatásnak jelölt meg. A dalok sorrendjét itt inkább praktikus, mint művészi szempontok határozzák meg: ami a korábbiakból kimaradt (elsőként a 6. dalt, a *Die Postot*), Schubert egymás után megkomponálta: egyedül a 20. (*Die Nebensonnen*) és a 23. (*Mut*) sorrendjét cseréli fel.

Ezt a – tulajdonképpen *véletlen* – sorrendet őrzi az összes kottakiadás, a felvételek és a koncertelőadások döntő többsége. A Müller-féle sorrend jóval ritkábban hallható. Fontos leszögezni, hogy nem létezik „helyes” sorrend – Schubert idejében a műalkotásnak, mint szent és sérthetetlen egységnek a fogalma még nem alakult ki a mai értelemben. Megszokott dolog volt szimfónia- vagy vonósnégyes-tételeket önállóan előadni, operák esetében egy másik műből áriákat beilleszteni, avagy egy adott műhöz variációkat rögtönözni. Számunkra ez a sorrend új megvilágítást, és némileg új értelmezést is jelent. A legfőbb különbség, hogy így eltűnik a szokásos sorrend esetén az első 12 dal (mint lezárt egység) utáni pihenő, két kisebb helyett egyetlen nagy ívvé forr össze a dalciklus. Azzal, hogy bizonyos dalok más helyre kerülnek, más hangsúlyt, és ezáltal más értelmezést is kapnak.

Habár nem jön létre egy, a Szép molnárlányhoz (Die schöne Müllerin) hasonló dalnovella, de sokkal logikusabb a történet, eltűnik az amúgy jellemző széttöredezettység. Azt gondoljuk, hogy ez az „eredeti” sorrend – amely a dalciklust jól ismerőknek persze szokatlan – fokozza a dalok drámai erejét. Vannak hangnemi érvek, amelyek szintén e sorrend mellett szólnak. Gondot fordítottunk magára az énekelt szövegre is: Schubert valószínűleg fejből tudta a megzenésítendő verseket, ennek a következménye számos apró különbség a Müller-féle és a megzenésített szöveg között. Nem tudhatjuk, melyik változtatás jelent Schubert részéről tudatos döntést, és melyek egyszerű elírások. Mivel ezek a szövegváltozatok az idők során összeforrtak a dalokkal, felesleges pedantéria volna valamennyit kijavítani. Néhány esetben azonban – ahol értelemzavaró, vagy Schubert elrontja a rímet – visszatértünk az eredeti Müller-féle versszöveghez.

Megyesi Zoltán & Fülei Balázs

Megyesi Zoltán 1975-ben született Szegeden, énekesi tanulmányait szülővárosában majd a budapesti Zeneakadémián végezte. Zenei tanulmányaival párhuzamosan matematikából is doktori fokozatot szerzett.

Koncertrepertoárján megtalálhatóak J. S. Bach, Händel, Haydn, Mozart és Rossini egyházi művei, Schubert, Schumann és Britten dalciklusai. Magyarországon kívül szerepelt a legtöbb európai országban, az Egyesült Államokban, Japánban és a Koreai Köztársaságban. Első jelentős, nagyzenekari koncertje 2005-ben Bach: h-moll miséje volt a Zeneakadémia Nagytermében a Magyar Rádió Ének- és Zenekarával, Vashegyi György vezényletével. Rendszeres szólistája a Purcell Kórus és az Orfeo Zenekar koncertjeinek, de szinte az összes magyar együttes oratóriumkoncertjén gyakori vendég, így több alkalommal énekelt Fischer Ádám, Helmuth Rilling és Nicholas McGegan keze alatt.

Díjat nyert a 2003-as Gyurkovics Mária énekversenyen, a 2007-ben Monteverdi: *Orfeo* c. operája szerepeire Veronában meghirdetett énekversenyen és a 2011-ben Rómában megrendezett nemzetközi egyházzenei énekversenyen. A Magyar Állami Operaház Operastúdiójának tagja 2005-től 2007-ig. Első jelentős kritikai visszhangot kiváltó operai fellépése a Budapesti Tavaszi Fesztiválon bemutatott Mozart-Marato-

non a *Così fan tutte* Ferrandója volt 2006-ban. További szerepei: Almaviva gróf (Rossini: *A sevillai borbély*), Orfeusz (Haydn: Orpheusz és Erüdiké), Pylades (Gluck: *Iphigénia Tauriszbán*), de jelentős sikert aratott Don Ottavióként is Mozart *Don Giovanni*jának Fischer Iván vezényelte és rendezte előadásában Budapesten és New Yorkban, 2022-ben pedig Vivaldi: *Farnace* c. operájának címszereplőjeként Český Krumlov különleges barokk színházában. Közel húsz CD-felvétel közreműködője.

Fülei Balázs Liszt Ferenc-, Artisjus és Junior Prima díjas zongoraművész. Repertoárján több mint harminc zongoraverseny szerepel, köztük Beethoven, Liszt, Brahms, és Bartók összes zongoraversenye. A Zeneakadémia tanszékvezető egyetemi docense, világszerte tart mesterkurzusokat. Az Echo Nyári Akadémia alapítója és művészeti vezetője, amelyet a fehérvárcurgói Károlyi Kastélyban rendeznek évente.

Korán bekapcsolódott a nemzetközi zenei élet áramkörébe: 2005-ben a tarantói Arcangelo Speranza Nemzetközi Zongoraverseny győztese, és további díjakat hoz el Milánóból, Cagliariából, Moszkvából. A The International Holland Music Sessions két ízben is a New Masters On Tour koncertkörút szólistájává választja.

Szakmai életének meghatározó állomásai a Zeneakadémia Nagyterme, a Művészetek Palotája, a bécsi Konzerthaus, az amszterdami Concertgebouw, a tokiói Kioi Hall, a moszkvai Csajkovszkij Konzervatórium, az NCPA Mumbaiban, valamint a New York-i Carnegie Hall, ahol 2008-ban debütált szólóestjével. A legjelentősebb magyarországi és külföldi szimfonikus zenekarokkal dolgozott együtt, fellépett Európa szinte minden országában, Izraelben, az Egyesült Államokban, Ausztráliában, Japánban, Kínában, és Vietnámban. Rendszeresen koncertezik állandó formációjával, az Auer Trióval,

gyakori partnere a Kodály Vonósnégyes, amelyvel Indiában is turnézott. Szólistája volt a világ élvonalába tartozó Camerata Bern együttesnek. Koncertjei, lemezfelvételei műsorát különleges tematika alapján állítja össze, Kvartett címmel önálló műsort vezet a Bartók Rádión.

Fülei Balázs a Steinway & Sons zongoragyártótól 2020-ban kapta meg a kitüntetett „Steinway Artist” címet, amelyet olyan világhírű művészek viselnek, mint például Daniel Barenboim, Grigory Sokolov, Evgeny Kissin, vagy Martha Argerich.

Christmas with Franz Liszt című szóló albuma 2022-ben elnyerte a Liszt Ferenc Társaság 42. Nemzetközi Hanglemez Nagydíját.

